

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

II. Apparatus ad translationem corporis incorrupti in novam Capellam,
anno 1579.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

notæ sunt utriusque in eo genere prærogativa: qui autem hic à liberandis captivis laudatur S. Dominicus, intelligendus est Calceaten-

sis, de quo egimus 12 Maji, Castellanis notissimus ac proprius, & hujus eo in genere miracula plura ibi leges.

CAPUT II.

Apparatus ad translationem Corporis incorrupti in novam Capellam anno MDLXXIX.

16

O Clavo post prænotatam in titulo Translationem anno, Hispalensis urbis historiam, ibidem Hispali & Hispanica lingua, vulgavit Alphonsus Morgadus Sacerdos, Alcantare natus, in Annotatis jam sæpe nominatus: ubi lib. 4. cap. 7 argumentum nobis propositum tractat, testis fortassis omnium oculatus; sed qui multa prætermisit explicare, minutim invenienda apud Paulum Spinosa; annis quidem quinquaginta circiter post rem actam scribentem, sed ex relatione, ut videtur, olim facta. Ergo ex utroque contextam narrationem sic accipe, ut initium ex Morgado, cetera ex Spinosa potissimum accepta fuisse intelligas. Jussit, inquit Morgadus, Rex sanctus corpus suum sepeliri in ecclesia majori Hispalensi, quam Deo & Deiparæ curaverat consecrandam: similiterque ibidem sepulti fuerant filius ejus Alphonsus Sapiens, Regina nonnullæ, pluresque Infantes: quorum corpora simul cum Reliquiis S. Leandri, duabusque statuis Dominae nostræ, & gladio atque vexillo, quibus usus Ferdinandus erat civitatem acquirens, deposita erant in Mezquita olim, deinde majori & Cathedrali ecclesia: ibique sic longo tempore manserunt, primo in una navium dictæ Mezquitzæ, ubi nunc est Capella, Domicellarum dicta, in corpore novæ ecclesiæ: indeque translata sunt ad aliam recentiore ejusdem Mezquitzæ navem; quæ modo pro bibliotheca est, vicina scalis. Istæ naves seu capellæ secunda ac tertia, sunt eæ quæ ex veteris Mez-

In veteri capella sepulchris, Regis corporibus,

atque in alia tantisper depositis.

Mezquitæ claustro remanserunt: ad easque translata fuerunt prædicta corpora, Reliquiæ & imagines, interim dum absolveretur fabrica novæ Capellæ regalis, in capite ipsius majoris ecclesiæ.

17 Scribit autem Zuniga absolutam fuisse fabricam anno MDLXXV. Quæ de re cum monitus Rex Philippus esset, nec dubitaret quispiam quin ille mox fieri Translationem iuberet; mandatum prævenientes Capellani Regii plinthe, cui imponi tumbæ corporum Regionum debebant, quales in veteri capella steterant, insculpi titulum hunc iusserunt, qui hodieque imperfectus fallaxque perseverat: Ferdinando III, cum clarissima Beatrice ejus conjugæ, & Alphonso Regi eorum filio, ex humiliori facello translatis, anno ab æternæ salutis principio MDLXXV, curantibus Divæ Virginis Sodalibus. Verum cunctantius agente Rege, & multa interim eodem facientia ordinante per quadriennium, tandem anno MDLXXIX, die sabbato ante Dominicam sanctissimæ Trinitatis, XIII Junii, de mandato ipsius Regis, ad horam septimam vespertinam convenerunt in capellam, ubi regalia corpora collocata erant, Archiepiscopus hujus urbis, D. Christophorus de Rojas a sancte memoriæ, Regens Audientiæ Regiæ Hispalensis, & Assistens Civitatis, ad horam septimam vespertinam; præsentibus ibidem pariter Auditoribus Regiis, multisque ex Vingtiquatuor-viris & Juratis, ac nonnullis Comendatoribus Militiæ S. Jacobi, nec non variis Dominis titulatis tunc in urbe existentibus, scilicet Marchionibus Tarifæ, Alcalæ, Villæ-Manrique, Algavæ, & Del-valle; Comitibus item de Gelves & Castellani; Dux autem Alcalæ, quo minus intereffet, fecit ingens qua detinebatur infirmitas. Aderat etiam ipsius sanctæ ecclesiæ Decanus, cum aliquibus Canonicis ac Rationariis, Præsidens denique & Capellani atque Custodes Regiæ Capellæ prædictæ. Coram quibus discoopertum fuit corpus S. Leandri, & duæ imagines valde antiquæ ac de-

an. 1579
in novam
transfere-
dis,

votæ Dominæ nostræ: corpus item Sancti Regis D. Ferdinandi, & Serenissimæ Reginae D. Beatricis uxoris ejus, & Regis D. Alphonfi Sapientis filii eorum, & D. Mariæ *b* de Padilia; nec non corpora Infantium D. Alphonfi *c*, D. Petri, & D. Frederici *d* Magistri Ordinis S. Jacobi. Inspectis etiam gladio & vexillo regio, aliisque ceremoniis requisitis diligenter expletis, coram Notario Regio portaverunt prædicta corpora, ad magnificum tumulum, inter duos *e* choros ecclesiæ eo fine fabricatum, ubi illa reliquerunt nocte ista, cum quanta potuit fieri decencia & majestate. Imagines autem gloriosissimæ Virginis Dominæ nostræ, unam quidem, quæ Regum dicitur, collocarunt super ferculum suum intra capellam Regiam; alteram, quæ tota est eburnea, posuerunt super altari majori, cum corpore gloriosi Antistitis Leandri.

*ipsa cariosis
exempta
sarcophagis,*

18 Inventus est Rex Sanctus cum annulo, cujus palæ insertus erat lapis cæruleus, in uno digitorum manus dexteræ; accinctus gladio, & indutus calcaribus. Regina Beatrix ad unum pugnorum habebat armillam, contextus nigri, gemmis in orbem conspersam. Rex Alphonfus, gladio accinctus, habebat sceptrum atque coronam, cum nonnullis insigniis Imperatoriis; in pedibus quoque habebat calceos formæ vetustæ cum fibulis argenteis: notatumque fuit, frontem, ejus & caput normam communem magnitudine excedere, barbam vero aliquanto prolixiorem esse quam sit Clericalis. Sed sarcophagi, omnes præterquam unius Reginae Beatricis, adeo cariosi reperti sunt, ut ceteris corporibus omnibus fuerint faciendæ novæ capsæ: quarum quæ Sancti Regis ejusque filii Alphonfi corpora excepturæ erant, coccinea interius bysso, exterius vero panno aureo fuerunt obductæ, & clavis inauratis confertæ, desuper autem extendebatur crux panni argentei. Magistro sarcophagum placuit holoserico

caru-

cæruleo convestire exterius, ejusdemque coloris bysso interius, cum simili, qua duæ priores arcæ ornabantur, aureæ clavaturæ limborumque ex auro & serico contextorum splendore: qui etiam ceteris sarcophagis est additus, exterius holosorico coccineo, interius bysso obductis.

*imponuntur
novis arcis
singula.*

19 Tribus prioribus injecta deinde sunt pallia, ex tela auro-coccinea cum fimbriis ex auro sericoque concolori textis, similisque texturæ floccis. Ceteras capsas tegebant ejusdem formæ Pallia coccinea: & in medio cujusque pallii acupicta erant insignia regia, præterquam in eo quod Magistri capsam operiebat, coloris cærulei, quod Cruce Ordinis S. Jacobi cum suis conchis insigniebatur. Ordo, quo ferebantur, hic erat. Præcedebat sarcophagus continens corpus Magistri; deinde cum corporibus duorum Infantium gestabatur corpus D. Mariæ Padiliæ: postea corpora singula ex ordine sequebantur, Alphonsi, Beatricis & Ferdinandi; & hoc ultimum portabatur sub umbella speciosissima panni argentei decem ulnas lata, cujus hastilia tenebant Beneficiati ecclesiæ Metropolitanæ, enses præferente Comite de Villar Civitatis Assistente; postremo autem ferebatur Corpus S. Leandri, pone sequente Archiepiscopo & ceteris, die, ut dictum est, xiii Junii.

*Et decora
velantur.*

*Eadem so-
lemniter cir-
cumferen-
da.*

20 Tumulus eum in finem positus inter ambos choros, illud vastissimum spatium sua implebat circumferentia, in formam pyramidis assurgens, desinensque in globum qui ipsum fornix fere attingebat. Tota autem moles ornata erat picturis, victorias gloriosorum istorum Regum & illustria gesta representantibus, artificio & decore mirabili. In his eminebant proceritatis eximiæ figuræ quatuor, eum in modum compositæ, ut licet nomina abfuisent, Sapientiam, Munificentiam, Sanctitatem & Victoriam vis referri intelligeres; & sua singulis sub-

*in unum
pegma com-
ponuntur
13 liniis*

subjecta erant hieroglyphica, cum epigrammatis cuique virtuti aptatis, & alludentibus ad eas historias, per quas demonstrabatur, sanctum Regem in omnibus illis quatuor eximium fuisse. Sapientiae ad pedes in throno assidebat Rex Alphonfus, velut in tribunali causas dijudicans; ad aliarum vero trium pedes cernebatur Rex sanctus, hic quidem larga manu thesauros effundens; ibi comitatus Pontifice summo multisque Sanctis ac Martyribus, quibus afficiebatur devotius; alibi denique in curru triumphali, coronatus lauro, cum palma in manu: atque hæc omnia explicabantur Latinis versibus.

pulchro ordi-
ne.

21. Res autem tota in formam historiae descripta fuit. Regiæque Majestati oblata; sed nescio per quam socordiam periit relatio illa, æque ac instructio totius pompæ adornandæ ducendæque, quam propria manu Rex ipse conscripserat. Sic autem ordinata erant omnia, ut in pegmate primum locum teneret Magister, post ipsum consisterent tres sarcophagi Infantium atque Mariae Padiliæ; eminentiori vero loco supra ceteras elevata conspiceretur arca sancti Regis: utrimque, sed gradu paululum humiliori, habens uxoris & filii corpora, hujus à sinistris, illius à dexteris collocata. Supra has tres arcas posita erant pulvinaria quatuor ex aureo panno: duo scilicet supra arcam Sancti Regis, sustinentes coronam auream; alia duo super singulas collaterales, totidem coronis similiter aureis sustinendis. Circum pegma vero disposita lucebat ingens copia grandium ex candida cera tædarum.

Ad hoc peg-
ma postridie
convenimus

22. Excubituris nocte ista ad funebre pegma Capellanis duodecim mandaverat Archiepiscopus, ut Psalterio recitando occuparent sese; custodiam vero commiserat delecto ad id D. Hieronymo de Montalvo, supremo satellitii urbani Præfecto, qui cum pluribus Præfectis minoribus ejusdem satellitii, aliisque ad id deputatis personis, intra ecclesiam perven-

gilans,

gilans, portas usque mane clausas tenuit ad horam quartam matutinam : quando primus in ecclesiam ingressus est Archiepiscopus, tum omnes qui debebant interesse processioni, seque sessum contulerunt ad loca, unicuique ordini præscripta à sua Majestate, in hunc modum. Audientia Regia in capella majori ad latus Epistolæ locum cepit, Tribunal sacri Officii ad cornu Euangelii, Magistratus civitatis cum Equitibus suis tenuerunt utrumque latus tumuli, post eundem tumulum Universitatis Doctores & Magistri confederunt. Titulares Domini, qui erant de Capitulo civitatis, cum aliis Rectoribus ejusdem etsi de Capitulo non essent, recepti sunt ad sedilia chori inter Digniores è Clero; Equites & Fratres Militarium Ordinum ad inferiora subsellia ejus chori, qui ad Archidiaconum Hispalensem pertinet; & ex adverso in choro altero, Judices Commercii Indici: omnibus autem una erat regula, ne cui vel sella particularis, vel cussinum præberetur, sed nudis scamnis æqualiter insiderent; ne durante Officio quisquam caput tegeret; ne luctum aliquis præferret in habitu.

*Magistratus
omnes & no-
terque Cle-
rus,*

23 Religiosi Ordines & Clerus universus distributi sunt per capellas ecclesiæ, singulis autem in manibus luxit cereus candidus libræ unius: Confraternitates vero occuparunt Studium S. Michaelis, ibique sese composuerunt, ut secundum cujusque ætatem ordinate prodirent. Intravit autem D. Hieronymus Montalvo cum suis centum bipenniferis, & tumulum pulcherrimo ordine circumsepsit. Ne cæra deesset providerat Civitas, tam copiose, ut cum omnibus personis dignitatis alicujus tributum esset pro suo cuique gradu, plurima superabundaret. Quare designati sunt homines duo, qui in canistris deauratis paratos haberent cereos, cujuscumque conditionis hominibus, coeptæ pompæ superventuris, erogandos; præsertim Equitibus, qui cum Regiis corpo-

*suo singulis
li cereo
instructi.*

*Magistratus
omnes & no-
terque Cle-
rus,*

corporibus aliquamdiu succollassent, vices suas tradituri essent aliis identidem commutandis. Provi-derat etiam Civitas satellites quadraginta, ultra viginti ordinarios, & eos quos sancta Fraternitas ad-junctura erat; qui turbam popularem compescerent, nequid tumultus causaret immoderato spectandi & propius assistendi studio; itemque bipenniferos cen-tum jam dictos, omnes sutores atque sartores: qui id muneris sibi specialiter depoposcerant, tamquam inscripti confraternitati S. Matthei, quam ipse Rex sanctus creditur instituisse.

A N N O T A T A.

a Christophorus de Rojas, Ar-chiepiscopus Hispalensis, obiit mox anno sequenti 1580.

b Mariæ Padillæ infamem totis Hispaniis cum Petro Crudeli pellicatum, justis post Blancæ mortem impiis purgatum fuisse, benignior erga ejus memoriam Hispalensium opi-nio tenet: de qua quid sentiam, non est hoc loco mihi necessarium expli-care.

Infantes in Regia capella tumulati. c Querenti quinam hi essent, responsum est, Alphonsi XI pro-gnatos ambos fuisse. Sed quis credat, Petro Crudeli, istius Alphonsi fi-lio, fratrem alterum Petrum fuisse? Fuerit ergo hic Sancti Regis ex Al-phonso X nepos, patri premortuus: sicut hic nominatus Alphonsus in-fans fuit filius Mariæ Padillæ, cui pater, successionem regni frustra de-sinaverat teste Mariana, quemque matri contumeliatum fuisse docet ex testamento, quo medium se inter Padillam Reginam filiumque Alphonsum, in sacello quod sua impensa extruendum curabat sepeliri mandat: quod tamen suc-cessu cavuit.

d Fredericus ejusdem Alphonsi XI ex Leonora Guzmanna filius notus, anno 1342 adhuc decennis, dispensante in natalibus Pontifice, fa-

ctus Magister Ordinis, à Petro Cru-deli Alphonsi filio & successore, tra-delissime interemptus est an. 1358. De quo vide Historiam trium Ordi-num lib. 1 cap. 27.

e Metropolitana Ecclesia, intra muros & lateralia sacella lata pedes 110 geometricos, longa 379, opere Gothico extenditur sub quinqueplii feruice grandibus columnis nixo, habetq; in latitudine, præter navium me-diam atque præcipuam pedum 59, a-lia quatuor, utrinque scilicet in-vores duos, pedum 40 singulas, qui octies circum voluti seu replicati, præ-currunt per totidem intercolumnia, quinque ante & tria post transver-sam mediæ navis crucem; post que di-niq; sequitur in capite ecclesiæ rito-tiori opere addita Capella Regiam sacellis ac portis lateralibus, in quibus lateralium navium prospectus terminatur. Duos ergo Choros in me-dia navi sic positos concepit, ut totum transversæ navis spatium inter utrumque chorum mediet: occupat au-tem uterque Chorus intercolumnia duo, ita ut primus (in quo aliis majus & post altare sacristia) soli Officianti ejusque ministris servare videatur & oratio claudi; alter, qui ecclesiam ingrediens post tria interco-lumnia primus occurrit, subsellia ha-

beat Canonicoꝝ & Cleri ad divinum officium concinendum. Atque hac norare juvabit, quia sæpius infra mentio fit spatii inter duos Choros, quod est sub umbilico fornicis principalis istic ubi olim assurgebat angustus in quadrum tholus, qui postea corruit nec unquam restitutus fuit, sed continuatus est fornix, per ruinam talem hians, quo fit ut supra ipsum constitutum rectum aequaliter planum sit

totum quam lata extenditur media ecclesie navis. Ipsam augustissimam fabricam ichnographiam videre qui volet, adeat librum Ferdinandi de la Torre Tarfan, ubi ea erit incisa oculis exponitur ad melius concipiendum situm triumphalis machina, infra quoque in imagine proponenda, quæ ex adverso porta majoris inter hanc & chororum media stabat, secundum ecclesie intercolumniâ occupant;

CAPUT III.

Ordo processionalis pompæ in hac translatione servatus, & quædam eam secuta.

Quomodo nunc porro tota pompa processerit, iidem qui supra auctores nobis declarant his fere verbis. Sic comparatis, uti dictum est, omnibus, processit D. Archiepiscopus, vestitus Pontificaliter, ad inchoandum Missam: quæ quoniam congruere debebat celebritati, potissimum spectanti Imaginem Dominæ nostræ & Reliquias gloriosi Pontificis Leandri, placuit de Dominica potius quam de Requiem Officium fieri. Mox ac datum initium Missæ est, cœperunt progredi ex S. Michaelis Collegio Confraternitates successive omnes, pulcherrimo ordine, cum labaris facibusque, quæ supra quindecim mille numeratæ fuerunt; tanta reverentia & decencia, ut nec minima quidem (quod alias contingere solet) fuerit inter ipsas contentio. Proxime successerunt, secundum ætatem institutionis suæ, quotquot intra & extra civitatem sunt religiosorum Ordinum cœtus, nullo profus excepto, adeo ut præter eos qui ad generales Processiones convenire solent, adfuerint etiam Carthusiani & Hieronymiani, tam qui in Domo Pulchri-aspectus, quam qui ad S. Isidori in campis degunt; Monachi item gloriosi Patriarchæ Benedicti,

24
Optimo ordine procedere cœperunt

Re-